

اخلاق

رویکردی کثرت‌گرایانه به نظریهٔ اخلاق

لارنس هینمن

سرپرست ترجمه
میثم غلامی

مترجمان

❖ مهرداد اطمینان ❖ علی پیرحیاتی ❖ علی اکبر تیموری فریدنی
علی خادم‌الحسینی ❖ وحید رازینی ❖ محمدصادق روحانی ❖ ندا زمان‌فشمی
❖ فاطمه شریفیان ❖ علی کلانی طهرانی ❖ حامد مرآتی

نشرکردن

یادداشت دبیر مجموعه

نگریستن به جهان از منازری متفاوت میسر است. از هریک از این مناظر، می‌توان جوهری از جهان را مشاهده کرد که خاص آن منظر است. علم ما را با جهان تجربی پیوند می‌دهد، فلسفه دریچهای به سوی بنیان‌ها و ضرورت‌های جهان می‌گشاید و حقوق چشم ما را متوجه قواعد قوام‌بخش زندگی جمعی می‌کند. تغییر منظرها در مواجهه با پدیده‌های جهان امری عادی است، به گونه‌ای که در زندگی روزمره، گاهی بی‌آنکه متوجه باشیم، خود را در چشم‌اندازهایی متفاوت به پدیده‌ای واحد قرار می‌دهیم. در این میان، یک منظر هست که چنان بنیادین جلوه می‌کند که گویی هرگز نمی‌توانیم آن را نادیده بگیریم و از پس ذهن خود بزداییم: اخلاق.

در عالم نظر، منظر اخلاقی همیشه با ماست و نه تنها با ماست بلکه می‌تواند ملزمان کند که به آن اولویت دهیم: ارزیابی مؤثری از فعالیت‌های علمی داشته باشیم، دیدگاه‌های فلسفی را نقد کنیم و از این بحث کنیم که اعمال کدام قوانین درست یا نادرست است. در عالم عمل، وقتی از منظر اخلاقی به امور می‌نگریم، احساس می‌کنیم بی‌واسطه به عمل برانگیخته می‌شویم: قدری غریب می‌دانیم که ساخت سلاح‌های کشتار جمعی را نادرست بدانیم ولی به کارمان در مرکزی علمی که هدفش طراحی چنین سلاح‌هایی است ادامه دهیم؛ مدافع کرامت انسانی باشیم ولی دیدگاه‌هایی فلسفی را اشاعه دهیم که مستلزم تبعیض و تحقیر نژادی‌اند؛ و از مردم‌سالاری دفاع کنیم ولی خواهان حقی ویژه برای صنف خود باشیم. منظر اخلاقی، به‌خودی‌خود، برانگیزاننده و مقتضی عملی متناسب با اندیشه اخلاقی ماست.

با در نظر داشتن این نکات، مجموعه «از منظر اخلاقی» با دو هدف همبسته طراحی

شده است: نخست، کمک کند اندیشه‌هایمان را در زمینه اخلاق بکاویم و بکشیم آنها را روشن‌تر و سازگارتر کنیم تا بتوانیم به امور اخلاقی ذی‌ربط نگاهی جامع‌تر و دقیق‌تر بیندازیم؛ دوم، کمک کند برای نگرستن از منظر اخلاقی به امور و برانگیخته شدن بر اساس آن شور و شوقی بیشتر و عزمی استوارتر داشته باشیم. آثار اخلاقی گذشتگان و معاصران، چه در حوزه‌هایی انتزاعی‌تر همچون فرااخلاق و نظریه اخلاق چه در حوزه‌هایی انضمامی‌تر همچون اخلاق کاربردی و روان‌شناسی و جامعه‌شناسی اخلاق، می‌توانند در دستیابی به این اهداف مؤثر و سودمند باشند. از این رو، این مجموعه میزبان آثار متنوع تألیفی و ترجمه‌ای است که همگی یک وجه مشترک دارند: دعوتی هستند به نگرستن «از منظر اخلاقی».

امیرحسین خداپرست

فهرست

۱	یادداشت سرپرست ترجمه
۵	پیش‌گفتار
۱۳	فصل ۱. دیدگاه اخلاقی
۱۳	چرا اخلاق بخوانیم؟
۱۴	اجتناب‌ناپذیری پرسش‌های اخلاقی
۱۵	نقش متخصصان اخلاق
۱۶	اختلاف‌نظر اخلاقی
۱۷	اخلاق به مثابه گفت‌وگویی مستمر
۱۸	اخلاق به مثابه فعالیتی مستمر
۱۹	اخلاق و علم اخلاق
۲۰	باورهای اخلاقی خصوصی و همگانی
۲۳	سلامت اخلاقی
۲۳	داشته‌های اخلاقی: کشف باورهای اخلاقی خویش
۳۶	دیدگاه اخلاقی
۳۸	یک نمونه
۴۰	زبان دغدغه‌های اخلاقی
۴۱	بی‌طرفی
۴۲	دلسوزی
۴۲	الزام همگانی
۴۴	دغدغه‌ای دربارهٔ منش

- ۴۴ ----- فایده تفکر اخلاقی
- ۴۵ ----- اخلاق به مثابه ارزیابی رفتار دیگران
- ۴۸ ----- اخلاق به مثابه کاوشی برای معنای زندگی خودمان
- ۴۹ ----- از نظریه اخلاق چه انتظاری می‌رود؟
- ۴۹ ----- قدرت نظریه
- ۵۳ ----- فلسفه اخلاق و سلامت اخلاقی
- ۵۴ ----- پرسش‌هایی برای بحث
- ۵۷ ----- کتابنامه

فصل ۲. درک تنوع باورهای اخلاقی:

- ۶۱ ----- نسبی‌گرایی، مطلق‌گرایی و کثرت‌گرایی
- ۶۵ ----- دو سطح از تعارض‌های اخلاقی
- ۶۵ ----- تعارض‌های عینی
- ۶۸ ----- نظریه‌های متعارض
- ۶۸ ----- شهودهای بنیادین کثرت‌گرایی اخلاقی
- ۶۹ ----- نسبی‌گرایی اخلاقی
- ۷۱ ----- جذابیت‌های نسبی‌گرایی اخلاقی
- ۷۶ ----- تعریف نسبی‌گرایی اخلاقی
- ۸۴ ----- نسبی‌گرایی اخلاقی چه نوع آموزه‌ای است؟
- ۸۹ ----- محدودیت‌های نسبی‌گرایی اخلاقی
- ۹۴ ----- نسبی‌گرایی به مثابه انزواگرایی اخلاقی
- ۹۶ ----- مشکل انزواگرایی اخلاقی چیست؟
- ۹۹ ----- نسبی‌گرایی و تغییر اخلاقی
- ۱۰۲ ----- گام بعدی چیست؟
- ۱۰۲ ----- مطلق‌گرایی اخلاقی
- ۱۰۳ ----- کثرت‌گرایی اخلاقی
- ۱۰۴ ----- نگاهی دقیق‌تر به کثرت‌گرایی اخلاقی

۱۰۷	متعلّق‌های ارزیابی اخلاقی
۱۰۹	کثرت‌گرایی و سازگاری
۱۱۳	اصل خطاپذیری
۱۱۴	اصول پاسخ به تعارض اخلاقی
۱۱۴	اصل درک
۱۱۴	اصل مدارا
۱۱۵	اصل ایستادگی در برابر شر
۱۱۵	اصل خطاپذیری
۱۱۶	پرسش‌هایی برای بحث
۱۲۰	کتابنامه
۱۲۷	فصل ۳. اخلاق ناظر به فرمان الاهی: اخلاق دینی
۱۲۹	تنوع سنت‌های دینی
۱۳۱	نسیم مقدس در سنت ناواهو
۱۳۸	شریعت اسلامی
۱۵۲	اخلاق، دلسوزی و راه هشت‌گانه
۱۶۰	احترام به تنوع ادیان
۱۶۱	دین و عقل در اخلاق
۱۶۳	نظریه‌های اخلاقی که دین را بر عقل مقدم می‌دارند
۱۶۶	انتقادهایی به نظریه امر الاهی
۱۷۱	استقلال نظریه‌های اخلاقی
۱۷۵	نظریه‌های سازگاری
۱۷۶	قدیسان و الگوهای اخلاقی
۱۷۷	قدیسان
۱۷۷	داستان‌ها
۱۷۸	نقش دین در زندگی اخلاقی
۱۷۸	آیا دین برای زندگی اخلاقی زیان‌آور است؟

- ۱۸۳ ----- آیا اخلاق نیازمند دین است؟
- ۱۸۷ ----- باور دینی: تنوع و گفت‌وگو
- ۱۹۰ ----- پرسش‌هایی برای بحث
- ۱۹۳ ----- کتابنامه
- ۲۰۱ ----- فصل ۴. اخلاق خودپسندی: خودگرایی
- ۲۰۳ ----- گونه‌های خودگرایی
- ۲۰۴ ----- خودگرایی روان‌شناختی
- ۲۰۴ ----- برخی تمایزهای ابتدایی
- ۲۰۹ ----- دفاع از خودگرایی روان‌شناختی
- ۲۱۵ ----- آیا خودگرایی روان‌شناختی بر فرضیه‌ای ابطال‌ناپذیر مبتنی است؟
- ۲۱۶ ----- آیا خودگرایی روان‌شناختی بر یک دوگانگی کاذب مبتنی است؟
- ۲۱۹ ----- جبرگرایی و اختیار
- ۲۲۱ ----- بازیگر و تماشاگر
- ۲۲۳ ----- گذر از «هست» به «باید»
- ۲۲۴ ----- اختیار و مسئولیت
- ۲۲۶ ----- وظیفه مختار شدن
- ۲۲۸ ----- خودگرایی اخلاقی
- ۲۲۸ ----- آیا خودگرایی اخلاقی اصلاً نظریه اخلاق است؟
- ۲۲۹ ----- انواع خودگرایی اخلاقی
- ۲۳۳ ----- دفاع از خودگرایی اخلاقی
- ۲۳۷ ----- نقدهایی بر خودگرایی اخلاقی
- ۲۴۴ ----- حقیقت در خودگرایی اخلاقی
- ۲۴۶ ----- آزادی خواهی
- ۲۴۹ ----- ورای خودگرایی و دیگرگرایی
- ۲۵۱ ----- پرسش‌هایی برای بحث
- ۲۵۵ ----- کتابنامه

۲۶۳	فصل ۵. اخلاق ناظر به پیامدها: سودگرایی
۲۶۳	پیتر سینگر
۲۶۷	دیدگاه‌های محوری سودگرایی
۲۶۹	تعریف سود
۲۷۰	بنتام و لذت
۲۷۰	میل و خوشبختی
۲۷۱	لذت در مقابل خوشبختی
۲۷۳	تبیین‌هایی دیگر از سود
۲۷۵	به‌کارگیری معیار
۲۷۵	استعاره ترازو
۲۷۷	هدون‌ها و دلارها
۲۷۸	فرایند تصمیم‌گیری
۲۷۹	چه مقدار سود کافی است؟
۲۷۹	بیشینه‌سازی سود
۲۸۱	اعمال مستحبی
۲۸۱	پیامدهای چه چیزی باید بیشینه شوند؟
۲۸۱	سودگرایی عمل‌محور
۲۸۸	سودگرایی قاعده‌محور
۲۹۵	رویه‌ها
۲۹۶	پیامدها برای چه کسی؟
۲۹۷	آزار حیوانات
۲۹۸	مرزهای گروه ما
۲۹۹	نسل‌های آینده
۳۰۰	نژاد، قومیت و نظریه سودگرایان
۳۰۰	نژاد، قومیت و بی‌طرفی
۳۰۱	پیامدها برای یک گروه خاص
۳۰۲	چه کسی پیامدها را محاسبه می‌کند؟

- ۳۰۴ ----- مسائل موجود در سودگرایی
- ۳۰۴ ----- سنجش مسائل مربوط به مرگ و زندگی
- ۳۰۷ ----- نقش احساسات در زندگی اخلاقی سودگرا
- ۳۱۲ ----- محدودیت‌های مسئولیت شخصی
- ۳۱۵ ----- کشتن و اجازه مرگ دادن
- ۳۱۷ ----- یکپارچگی و بی‌طرفی
- ۳۲۶ ----- زندگی سودگرایانه
- ۳۲۸ ----- پرسش‌هایی برای بحث
- ۳۳۳ ----- کتابنامه
- ۳۳۹ ----- فصل ۶. اخلاق وظیفه: ایمانوئل کانت
- ۳۳۹ ----- نقش وظیفه در زندگی ادموند راس
- ۳۴۱ ----- اخلاق وظیفه
- ۳۴۲ ----- عمل بنا بر وظیفه
- ۳۵۳ ----- نقدها بر اخلاق وظیفه
- ۳۵۷ ----- جهان‌شمولی و امر مطلق
- ۳۵۷ ----- آنچه برای یک نفر مجاز است، برای همه مجاز است
- ۳۵۸ ----- احکام: مطلق و شرطی
- ۳۶۲ ----- موارد استثنا
- ۳۶۵ ----- صورت‌بندی ضابطه‌ها
- ۳۶۸ ----- احترام و استفاده از افراد به‌منزله وسیله
- ۳۶۸ ----- نمونه‌ای مقدماتی
- ۳۷۰ ----- امر مطلق کانت درباره احترام
- ۳۷۱ ----- استفاده از افراد دیگر تنها به‌منزله وسیله به چه معناست؟
- ۳۷۶ ----- عناصر احترام
- ۳۷۹ ----- احترام به خود
- ۳۸۱ ----- میراث کانتی

- آنچه کانت کمک کرد واضح ببینیم ----- ۳۸۱
 آنجا که کانت اشتباه کرد ----- ۳۸۲
 پرسش‌هایی برای بحث ----- ۳۸۵
 کتابنامه ----- ۳۸۸
 فصل ۷. اخلاق حقوق: نظریه‌های معاصر ----- ۳۹۹
 حقوق: تمایزهای اولیه ----- ۴۰۲
 حقوق، استحقاق، دعاوی، وظایف و مسئولیت‌ها ----- ۴۰۲
 حقوق سلبی و ایجابی ----- ۴۰۳
 طبقه‌بندی‌های قدرت ----- ۴۰۵
 آیا حق مطلق مبنی بر ممنوعیت شکنجه وجود دارد؟ ----- ۴۰۶
 توجیه حقوق طبیعی ----- ۴۱۰
 بدیهی ----- ۴۱۲
 مبانی الهی ----- ۴۱۳
 قانون طبیعی ----- ۴۱۵
 سرشت انسان ----- ۴۱۷
 چه کسی حق دارد؟ ----- ۴۲۲
 حقوق اخلاقی ----- ۴۲۶
 استدلال سودگرایانه برای حقوق ----- ۴۲۷
 کانت، حقوق و وظایف ----- ۴۲۸
 رویکرد کثرت‌گرایانه به حقوق ----- ۴۳۰
 چه حقوقی داریم؟ ----- ۴۳۰
 حقوق سلبی: حق مداخله نکردن ----- ۴۳۰
 حقوق ایجابی: حق سعادت ----- ۴۳۷
 حقوق ایجابی: حقوق ناشی از قرارداد اجتماعی ----- ۴۴۰
 نظر‌گرفین درباره حقوق بشر ----- ۴۴۱
 محدودیت‌های گفت‌وگو درباره حقوق ----- ۴۴۴